

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Ex principiis doctrinæ Augustinianæ eadem veritas manifestatur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

hoc à Deo causatur, nec ab illo supponitur, vel A expectatur, unde Epist. 107. ad Vitalem dicit, quod bonam voluntatem cuiusque non invenit in corde, sed facit.

19. Dices, Augustinum his locis solum velle, operari Deum motum hunc, & inclinationem, seu determinationem voluntatis nostræ, mediante motione morali de se indifferenti, & objecti excitatione, seu propositione.

Sed contra primò: Augustinus dicit Deum intus in corde hominis operari, id est in voluntate: Sed propositio objecti, seu motio moralis, intus in voluntate non fit, sed ab intel lectu, qui est extra voluntatem: Ergo Augustinus non loquitur de motione morali.

Secundò: Idem S. Doctor de Gratia & libero Arbitrio cap. 16. dicit quod Deum facit ut faciamus præbendo vires efficacissimas voluntari. Sed motio moralis non præbet vires efficacissimas voluntati, cum eam tantum extrinsecè, & objectivè alliciat & invitet: Ergo de ea August. non agit.

20. Confirmatur: idem S. Doctor loco supra relato de Corrupt & Gratia, docet mutationem cordis in homine fieri in vi potestatis infinitæ Dei, qui sine dubio (inquit) habet inclinandum cordium omnipotentissimam potestatem. Atqui sola excitatio moralis, cum imitatur propositioni objecti finiti, omnipotentissimam potestatem non habet, sed est finita virtutis & allicientia, ut constat: Ergo idem quod prius.

21. Confirmatur ampliùs: Idem Augustinus libro 2. contra duas Epist. Pelag cap. 20. loquens de mutatione Regis Assueri, dicit quod Deus cor Regis occultissimè & efficacissimè potestate convertit, & transulit ab indignatione ad lenitatem &c. Quæ verba ita emphatica, procul dubio, motionem plusquam moralem designant.

Adde etiam quod Pelagius hanc moralem motionem, mediâ illustratione & propositione objecti, non negavit, saltem in tertio statu suæ hæresis; ut constat ex verbis ipsius Pelagii, quæ supra retulimus ex Augustini libro de Gratia Christi cap. 7. & 10. quibus docet Pelagius, quod Deus operatur in nobis velle quod bonum & sanctum est, quatenus nos multiformi, & ineffabili dono gratia celestis illuminat: quatenus stupentem suscitatur voluntatem, & suadet omne quod bonum est &c. Et tamen talem illuminationem, suasionem, & excitationem moralem non sufficere, docet Augustinus ibidem: Ergo locis citatis non loquitur solum de Motione morali.

§. IV.

Mens Divi Thomæ aperitur.

DARI in Deo circa nostros actus liberos, decreta ex se, & ex natura sua efficacia, mens est ac sententia D. Thomæ certa & indubitata, ut ex pluribus ejus doctrinæ principiis facile colligi potest.

22. In primis enim S. Doctor hinc quæst. 19. art. 5. docet quod voluntatis seu volitionis divinæ nulla est assignabilis causa: At si in eo sint decreta indifferentia, & arbitrii humani determinationem expectantia, erit assignabilis aliqua causa volitionis divinæ, nimirum consensus, seu determinatio liberi arbitrii creati, quæ erit causa cui Deus determinatè velit conversionem Petri v. g. & cur determinatè in actus liberos nostræ voluntatis influat: Ergo juxta D. Thomam, non dantur in Deo decreta indifferentia, determinationem voluntatis creatæ expectantia

Secundò, D. Thomas pluribus in locis, contingentiam & libertatem in operando voluntatis creatæ, non reducit in ipsam causam proximam tantum, sed in ipsam causam primam, tanquam in primam radicem, unde oritur in nostris actibus modus libertatis & contingentia. Nam s. Perhierm lect. 14. dicit quod voluntas divina est intelligenda ut extra ordinem eorum existens, veluti causa quedam profundius reatum ens, & omnes ejus differentias: sunt autem differentia in rebus. Et 1. parte quæst. 22. art. 4. ait quod modus contingentia & necessitatis cadit sub provisione Dei, qui est universalis provisor totius entis: non autem sub provisione aliquorum particularium provisorum. Idem docet 6. Metaph lect. 3. infine, his verbis: Ad divinam providentiam pertinet non solum quod faciat hoc ens, sed etiam quod det contingentiam vel necessitatem; unde causatur ut contingat alterius causa subditur solum quod effectus ipsius, quod vero sit necessarium, vel contingentem, dependet ex causa altiori, quæ est causa entis in quantum est ens, à qua ordo necessitatis & contingentia in rebus provenit. Cum hoc autem principio, quod frequenter repetit & inculcat S. Doctor, tanquam præcipuum, ac firmissimum suæ doctrinæ fundamentum, decreta indifferentia & Molinistica, consensus & determinationem voluntatis creatæ supponentia, vel expectantia, non posse coherere, manifestum est. Si enim causa prima habet in se vim causandi libertatem & contingentiam nostrorum actuum, multo magis quam ipsa causa proxima creatæ; evidens est quod non debet illam supponere vel expectare à voluntate creatæ, & à consensu futuro, sed illam prævenire, & efficere; cum nulla causa supponat vel expectet suum effectum, sed illum causet & præveniat, saltè prioritate naturæ, ut docent Philosophi, qui idcirco definiunt causam, id ad quod sequitur effectus.

Adde quod, si ex divino decreto, ut à primo principio & prima radice, ordo contingentia & necessitatis in rebus creatis oriatur, & emanet, illud ex se & in se habet vim & principium componendi & servandi libertatem & contingentiam in nostris actibus; quia habet principium & vim eam causandi, ac proinde non potest eam tollere, quamvis prioritate causalitatis & naturæ, consensus & determinationem nostræ voluntatis antecedit: & sic evertitur ac corrumpit præcipuum & ferè unicum Adversariorum fundamentum.

Confirmatur: S. Thomas 1. Ad Annibal. dist. 47. quæst. unica art. 4. dicit quod voluntate Dei non solum res in esse producuntur, sed etiam rebus producendis modum quo producuntur prædeterminavit. Quibus verbis decretum indifferens, & expectans determinationem consensus nostri penitus jugulavit. Si enim Deus rebus producendis modum quo producuntur prædeterminavit, etiam prædefinit, & prædeterminavit modum libertatis & contingentia; cum quo nostri actus liberi producuntur; ac proinde illum non supponit, vel expectat a libero arbitrio, ut docent Molinista, sed potius illum efficit & causat, ut assertum Thomista.

Secundum principium doctrinæ D. Thomæ, ex quo etiam sequitur manifesta destructio decretorum indifferentium, est affine præcedenti, & conti-